

Vegyük el Buda várát!

Európa csak ezt az egyet akarta, míg végül idén szeptemberben a Szent Liga csapatai győzedelmeskedtek a gaz törökkel szemben. ¹De hát hogyan is jutottunk el idáig? Miért kellett ehhez másfél évszázad?

A válasz egyetlen szó: háborúk. Sok konfliktusban Európa nagyhatalmai különböző oldalon álltak, így nem volt meg az egység, ami meg tudta volna fékezni a törököt. Európához képest pedig jelentős lemaradásunk gyűlt össze a haditechnikák terén is mostanra².

Bizony az út nem volt egyszerű. sőt, ezelőtt 25 évvel nem gondolta volna még a legfanatikusabb keresztény lélek sem, hogy Buda templomainak tetejére hamarosan újra kereszt kerülhet.

A felismerés lassan jött el, erre egészen pontosan 1683-ig kellett várnunk, kedves olvasóink, amikor egy szép júliusi napon, Bécs kapuján bekopogtatott Kara Musztafa nagyvezír, cirka 150 ezer fős szultáni sereggel a háta mögött.

Törökök Bécs alatt 1683-ban

De miért is nem hallottunk Bécs elestéről? Az akkori kalendáriumban erről nem esett szó -

merülhet fel néhány figyelmes olvasónkban a kérdés. Nem, nem azért, mert szerkesztőségünk elrontotta, hanem mert Bécs nem esett el! Lipót császár pontosan ettől és a franciáktól tartva, már januárban katonai szövetséget kötött II. Miksa Emánuel bajor választófejedelemmel, IX.

IX. Ince pápa

Ince pápa közbenjárására pedig a lengyel Sobieski Jánossal is szerződést kötött. ³A megállapodásuk tartalmazta, hogy Krakó és Bécs kölcsönösen segítik egymást egy esetleges ostrom esetén. Így amikor IV. Mehmed szultán Thököly Imre felvidéki sikereit látva, kiadta a parancsot Bécs újbóli

Bécs felszabadítása Kahlenberg környékén

¹ Ifj. Barta János: Budavár visszavétele 93. oldal

² Ágoston Gábor: Az európai hadügyi forradalom és az oszmánok 472. oldal

³ Tarján M. Tamás: Kara Musztafa ostrom alá veszi Bécset

megtámadására, a Habsburg császári hadakat vezető Lotaringiai Károly már számított az oszmánok érkezésére. Csapatait egy hadicsellel Érsekújvár alá irányította, megpróbálva elvonni a támadók figyelmét. A trükkre azonban rájöttek a törökök, és a szinte teljesen védtelenül álló Bécset körbe zárva, majd két hónapnyi ostromot követően, 1683. szeptember 2-re már a külvárost is bevették. A korábbi megállapodásnak köszönhetően azonban hamarosan megérkezett a város felszabadítására Sobieski János lengyel király közel 40 ezer fős sereg élén, melyhez csatlakoztak a császári hadak is, és a siker nem is maradhatott el! ⁴

Az alávaló törökök menekülni próbáltak, ám a lengyel-császári hadak a győzelemtől fellelkesülve üldözőbe vették őket, s közel egy hónapnyi hajsza után, októberben Párkánynál is diadalt arattak.

Az izgalom hevében Esztergomot is ostrom alá vették, és sikeresen visszafoglalták, a 140 éves török uralom ezzel megszűnt a város felett⁵. A város azonban borzasztó állapotban volt, a lakosság nagy része elmenekült. Jelenleg is olasz hadmérnökök dolgoznak az átalakításokon, valamint a rémes állapotok felszámolásán. ⁶

Az események azonban nem értek itt véget...

Háború vagy béke? – fogalmazódott meg 1683 végére a kérdés.

A győzelmek után Lipót bezárkózott, és minden siker ellenére a status quo rögzítésére hajlott Mehmed szultánnal, aki azonban nem akart kiegyezni, még annak ellenére sem, hogy a törökök csillaga erőteljesen leáldozóban volt.

Lipótnak a háború folytatására a végső lökést a mainzi érsek, Fülöp János szövetségi terve adta meg 1683 legvégén. ⁷Ezután lépett ismét színre IX. Ince pápa, akinek rengeteget köszönhetünk. Erőteljes diplomáciai nyomására - francia semlegesség kieszközlése, a lengyelekkel való kapcsolat fenntartása, Velence támogatása - jött létre 1684. március 5-én a Szent Liga szövetség. A Szent Liga azért rendkívül fontos, kedves olvasóink, mert ennek a zászlaja alatt harcoló katonák foglalták vissza idén szeptemberben Budát is!

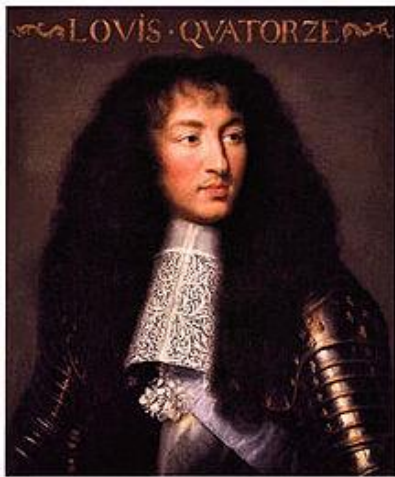
---

⁴ Tarján M. Tamás: Kara Musztafa ostrom alá veszi Bécset

⁵ Magyar Tudományos Akadémia: török kiűzése

⁶ Wikipédia: Esztergom története/ Az újjáépítés

⁷ Várkonyi Ágnes: Török háború és hatalmi átrendeződés 1648-1718

Szövetséget vállaló felek: (1) XIV. Lajos francia király (semlegesség); (2) I. Lipót Habsburg császár; (3) Sobieski János lengyel király

Mint azt biztosan Önök is érzékelik, apró léptekben, de közelítünk a jelenhez!

A tavalyi évben nem volt olyan sok csatározás. 1685-ben Lotaringiai Károly csapatai elfoglalták Érsekújvárat, majd a híres kuruc hadvezér, Thököly Imre várainak egy részét, aki a törökök oldalán harcolt eddig.

És most, a várva várt pillanat... elérkeztünk 1686-hoz, azaz napjainkhoz.

Nyár kezdetén érkeztek meg a Szent Liga csapatai, hogy megpróbálják Buda visszavételét. A 70-80 ezres keresztény sereget magyarok, spanyolok, franciák, horvátok, románok és még sok más nép fia alkották, hogy együtt küzdjenek a törökök ellen. Pestet az oszmánok már június 17-én kiürítették, Budát az ostromló sereg másnapra zárta körbe. A legmodernebb haditechnikát

krétarajz a budai fosztogatásról

is felvonultatták; cirkum- és kontravallációt, lövegállásokat, közelítőárkokat, aknákat ástak⁸. A keményen védekező török helyőrség több betörési kísérletnek is ellenállt, míg végül szeptember 2-án hatalmas ágyúzás kezdődött; 9 üteg 40 ágyúja csaknem szünet nélkül

⁸ Hadtörténeti Intézet és Múzeum/ Buda visszafoglalása 1686

lőtte a város falait. Az éjszaka óta készenlétben álló 12 ezer fős katonaság délután 3 órakor kezdte meg rohamát. Hatalmas erővel rohanták le a várost, ám a törökök keményen védekeztek, ezért egy pillanatra alább hagyott a lelkesedésük. Azonban derék tisztjeink fellelkesítették őket, a cölöpsorokon átjutva benyomultak a réseken és a török erők már nem tudták tovább feltartóztatni őket. A katonák még egy helyen megmászták a falat, majd kitárták a nagy kaput és beözönlöttek a küzdők. A törököknek, akik ott maradtak, mind fejüket vették, vagy rabságba ejtették őket. Emberei mellett a harcban esett el Abdurrahmán pasa is.

A megkezdődött fosztogatás egészen addig tartott, míg 6 óra körül lángok nem csaptak fel. A város látképe ekkor leginkább Trójához volt hasonló. ⁹A napokig tartó tűzvész után a Boldogasszony templomon és pár más erősebb épületen kívül nem maradt épület épen.

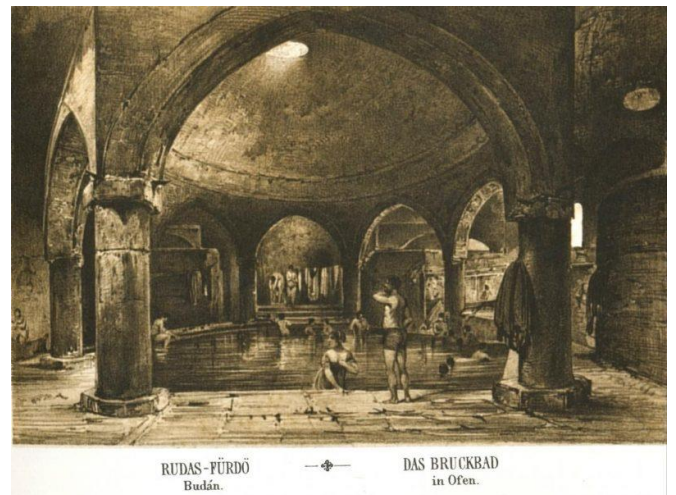
A királyi palota romjai közül Marsigli gróf próbálta menteni a Mátyás király korabeli Corvinákat.

Jelenleg is kincstári hivatalnokok és különböző mesteremberek dolgoznak a vár falának védhető állapotba hozásán. ¹⁰

A törökök óriási fürdőket hagyva maguk után lettek kiűzve a városból. A háború okozta károk és a várfal javítása miatti fáradalmakat katonáink itt pihenhettek ki végre.

Buda ostroma és a tűzvész

török fürdő Budán

⁹ Száray Miklós történelemkönyv 9. / 213. oldal/ 10. forrás (Henrik, szász herceg Buda ostromáról)

¹⁰ Budapesti Történelmi Múzeum: Buda vár története/A romokon újrakezdődő élet

Irodalom és források jegyzéke:

Szakirodalom:

Ifj. Barta János: Budavár visszavétele 1985

Száray Miklós: történelem 9. 2019

Várkonyi Ágnes: Török háború és hatalmi átrendeződés 1648-1718

https://epa.oszk.hu/02900/02970/00707/pdf/EPA02970_vigilia_1999_07_482-491.pdf

letöltés ideje: 2021. 12. 17

Internetes források:

Tarján M. Tamás: Kara Musztafa ostrom alá veszi Bécset:

<https://rubicon.hu/kalendarium/1683-julius-14-kara-musztafa-ostrom-ala-veszi-becset>

letöltés ideje: 2021. 12. 17

https://epa.oszk.hu/02900/02970/00707/pdf/EPA02970_vigilia_1999_07_482-491.pdf

letöltés ideje: 2021. 12. 17

Hadtörténeti Intézet és Múzeum/ Buda visszafoglalása 1686:

<https://m.militaria.hu/digitalis-hadtortenelem-hadtorteneti-oktatasi-csomagok-iskolak-szamara/hodoltsag-kora/hodoltsag-kora-hadiesemenyek/buda-visszafoglalasa-1686>

letöltés ideje: 2021. 12. 17

Budapesti Történelmi Múzeum: Buda vár története/A romokon újrakezdődő élet

<http://budavar.btk.mta.hu/hu/helytortenet/a-budai-var-tortenete-1686-utan.html>

letöltés ideje: 2021. 12. 17

Magyar Tudományos Akadémia: török kiűzése

<https://tti.abtk.hu/terkepek/1683-1699-a-torokok-kiuzese>

letöltés ideje: 2021. 12. 17

Wikipédia: Esztergom története/ Az újjáépítés

[https://hu.wikipedia.org/wiki/Esztergom_t%C3%B6rt%C3%A9nete#Esztergom_felszabad%C3%ADt%C3%A1sa_\(1683\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Esztergom_t%C3%B6rt%C3%A9nete#Esztergom_felszabad%C3%ADt%C3%A1sa_(1683))

letöltés ideje: 2021. 12. 17

Képek:

- (1) Törökök Bécs alatt 1683-ban
Kollár Artúr prezentációja: Magyarország a kora újkorban/A török kiűzése
- (2) IX. Ince pápa
Kollár Artúr prezentációja: Magyarország a kora újkorban/A török kiűzése
- (3) Bécs felszabadítása Kahlenberg környékén
Kollár Artúr prezentációja: Magyarország a kora újkorban/A török kiűzése
- (4) XIV. Lajos francia király (semlegesség)

Az ifjú XIV. Lajos (Charles Le Brun festménye, 1661)

- (5) *I. Lipót habsburg császár*

https://hu.wikipedia.org/wiki/I._Lip%C3%B3t_magyar_kir%C3%A1ly#/media/F%C3%A1jl:Lambert-van-den-Bos-Schauplatz-des-Krieges_MG_9475.tif

letöltés ideje: 2021. 12. 17

- (6) *Sobieski János lengyel király*

<https://regiritka.oszk.hu/apponyi-metszetek/sobieski-janos-lengyel-kiraly-mellkepe-2/>

letöltés ideje: 2021. 12. 17

- (7) *Krétarajz a budai fosztogatásról*

<http://budavar.btk.mta.hu/images/budavar/RGY95040.jpg>

letöltés ideje: 2021. 12. 17

- (8) Buda ostroma és a tűzvész
Kollár Artúr prezentációja: Magyarország a kora újkorban/A török kiűzése
- (9) török fürdő

<https://www.rudasfurdo.hu/mult-es-jelen>

letöltés ideje: 2021. 12. 17